

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра економіки, підприємництва та маркетингу

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента

ЕКОНОМІЧНА НОБЕЛЕЛОГІЯ

підготовки бакалавра
галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальності 051 Економіка
освітньо-професійної програми Аналітична економіка

Силабус освітнього компонента «ЕКОНОМІЧНА НОБЕЛЕЛОГІЯ» підготовки бакалавра у галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 051 Економіка за освітньо-професійною програмою Аналітична економіка

Розробник: СУР'ЯК А.В., доцент кафедри економіки, підприємництва та маркетингу, кандидат економічних наук, доцент

Погоджено:

Гарант освітньо-професійної програми:

Алла СУР'ЯК

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри економіки, підприємництва та маркетингу
протокол №5 від 09.01.2023 р.

Завідувач кафедри

Олена ПАВЛОВА

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	05 Соціальні та поведінкові науки 051 Економіка Аналітична економіка Бакалавр	Нормативний
Кількість годин/кредитів ECTS 180/ 6		Рік навчання 3
		Семестр 6
		Лекції 44 годин
		Практичні (семінарські) 44 год
		Лабораторні 0 год.
		Індивідуальні 0 год.
ІНДЗ: немає		Самостійна робота 80 годин
	Консультації 12 годин	
Мова навчання		Українська

II. Інформація про викладача (-ів)

Сур'як Алла Володимирівна, к.е.н., доцент кафедри економіки, підприємництва та маркетингу, моб. 066 775 91 78 E-mail: surjak.alla@vnu.edu.ua
Дні занять розміщено на <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента.

Освітній компонент «Економічна нобелелогія» належить до переліку нормативних освітніх компонентів за освітнім ступенем бакалавр. Для формування системи економічних знань про теорії розвитку ринкової економіки інноваційну організацію виробництва, проблему ефективного використання обмежених економічних ресурсів, господарський вибір економічних суб'єктів та їх економічну поведінку які були удостоєні нобелівської премії.

2. Мета і завдання освітнього компонента.

Мета освітнього компонента – опанування категоріально-понятійним апаратом та методологією досліджень різних шкіл. Формування знань про основні та альтернативні течії економічної нобелелогії як сучасної економічної теорії. Аналіз наукового внеску нобелівських лауреатів з економіки та окремих представників їх шкіл у сучасну економічну теорію.

Завдання освітнього компонента - уміння проводити порівняльний аналіз окремих доктрин, шкіл, течій сучасної економічної нобелелогії. Уміння використовувати результати досліджень сучасних вчених-економістів в економічній практиці з врахуванням економічного досвіду провідних країн світу. Уміння аналізувати конкретні економічні ситуації та пропонувати їх ефективні та раціональні шляхи вирішення з позицій різних шкіл сучасної економічної нобелелогії

3. Результати навчання (компетентності).

Загальні компетенції

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК9. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації.

Фахові компетенції

ФК1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.

ФК3. Розуміння особливостей провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки.

ФК4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.

ФК8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудоу відносин.

Програмні результати навчання

ПРН 3. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки.

ПРН 5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

ПРН 6. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.

ПРН 7. Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.

ПРН 12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН 23. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.

4. Структура освітнього компонента

Схема освітнього компонента денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Формування компетентностей та програмних результатів навчання			Кількість годин				Форма контролю / Бали	
				Усього	У тому числі				
	ЗК	ФК	ПРН		Лек.	Пр.	Сам. роб.		Конс.
Змістовий модуль 1. Неокейнсіанський напрям в економічній нобелелогії									
Тема 1 Неокейнсіанський напрям в економічній нобелелогії	ЗК3 ЗК4 ЗК8 ЗК9	ФК1 ФК3 ФК4 ФК8	ПРН3 ПРН5 ПРН6 ПРН7 ПРН12 ПРН23	11	2	2	6	1	О,ДС,ДБ РМГ / 3
Тема 2. Теорія оптимального розподілу ресурсів	ЗК3 ЗК4 ЗК8 ЗК9	ФК1 ФК3 ФК4 ФК8	ПРН3 ПРН5 ПРН6 ПРН7 ПРН12 ПРН23	15	4	4	6	1	О,ДС,ДБ РМГ / 3
Тема 3. Некласичний напрям в економічній нобелелогії	ЗК3 ЗК4 ЗК8 ЗК9	ФК1 ФК3 ФК4 ФК8	ПРН3 ПРН5 ПРН6 ПРН7 ПРН12 ПРН23	15	4	4	6	1	О,ДС,ДБ РМГ / 3
Тема 4. Теорія співвідношення факторів виробництва	ЗК3 ЗК4 ЗК8 ЗК9	ФК1 ФК3 ФК4 ФК8	ПРН3 ПРН5 ПРН6 ПРН7 ПРН12 ПРН23	17	4	4	8	1	О,ДС,ДБ РМГ / 3
Разом за модулем 1				58	14	14	26	4	12
Змістовий модуль 2. Теорії неолібералізму та неоінституціоналізму в нобелелогії									
Тема 5. Розвиток неолібералізму нобеліантами	ЗК3 ЗК4 ЗК8 ЗК9	ФК1 ФК3 ФК4 ФК8	ПРН3 ПРН5 ПРН6 ПРН7 ПРН12 ПРН23	15	4	4	6	1	О,ДС.,Р/ 3

Тема 6. Неінституціоналізм у теоріях нобеліантів	ЗК3 ЗК4 ЗК8 ЗК9	ФК1 ФК3 ФК4 ФК8	ПРН3 ПРН5 ПРН6 ПРН7 ПРН12 ПРН23	15	4	4	6	1	О,ДС,ДБ РМГ / 3
Тема 7. Теорія суспільного вибору та людського капіталу	ЗК3 ЗК4 ЗК8 ЗК9	ФК1 ФК3 ФК4 ФК8	ПРН3 ПРН5 ПРН6 ПРН7 ПРН12 ПРН23	15	4	4	6	1	О,ДС,ДБ РМГ / 3
Тема 8. Формування нобеліантами поведінкової економіки	ЗК3 ЗК4 ЗК8 ЗК9	ФК1 ФК3 ФК4 ФК8	ПРН3 ПРН5 ПРН6 ПРН7 ПРН12 ПРН23	17	4	4	8	1	О,Т,Р/ 3
Разом за модулем 2				62	16	16	26	4	12
Змістовий модуль 3. Теорії прикладного аналізу в економічній нобелелогії									
Тема 9. Теорії прикладного аналізу в економічній нобелелогії	ЗК3 ЗК4 ЗК8 ЗК9	ФК1 ФК3 ФК4 ФК8	ПРН3 ПРН5 ПРН6 ПРН7 ПРН12 ПРН23	15	4	4	6	1	О,Т,Р/ 4
Тема 10. Кліометрія та нова економічна історія	ЗК3 ЗК4 ЗК8 ЗК9	ФК1 ФК3 ФК4 ФК8	ПРН3 ПРН5 ПРН6 ПРН7 ПРН12 ПРН23	15	4	4	6	1	О,ДС, ДБ,Р/ 4
Тема 11. Моделі життєвого циклу отримання доходів, навчання та споживання	ЗК3 ЗК4 ЗК8 ЗК9	ФК1 ФК3 ФК4 ФК8	ПРН3 ПРН5 ПРН6 ПРН7 ПРН12 ПРН23	17	4	4	8	1	О,ДС,Р/ 4
Тема 12. Економетричні моделі в економіці та експериментальна економіка	ЗК3 ЗК4 ЗК8 ЗК9	ФК1 ФК3 ФК4 ФК8	ПРН3 ПРН5 ПРН6 ПРН7 ПРН12 ПРН23	13	2	2	8	1	О,ДС, Р ДБ,/ 4
Разом за модулем 3				60	14	14	28	4	16
Модульні контрольні роботи теми 1-12									60 / кожна робота по 20
Всього годин / Балів				180	44	44	80	12	100

Методи контролю *: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, П – презентація роботи; Р – реферат, О-опитування, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

5. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота здобувача освіти (СРЗО) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються здобувачем освіти самостійно під методичним керівництвом викладача.

До завдань самостійної роботи, які запропоновані здобувачам освіти, віднесено:

1. Вивчення лекційного матеріалу.
2. Робота з вивчення рекомендованої літератури.
3. Вивчення основних термінів та понять за темами дисципліни.

4. Підготовка до практичних занять, дискусій, роботи в малих групах, тестування.

5. Контрольна перевірка кожним здобувачем освіти особистих знань за запитаннями для самоконтролю.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти

Відвідування занять є обов'язковим для вивчення навчального компоненту. Про відсутність з поважних причин здобувачі освіти зобов'язані доводити до відома викладача заздалегідь. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, карантин, міжнародна мобільність) навчання може відбутись в он-лайн формі за погодженням із деканатом та викладачем.

Політика щодо зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти. Результати навчання, здобуті шляхом формальної, неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в ВНУ імені Лесі Українки шляхом валідації (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_%20vyznannia_rezultativ_navchannia_formalnoi.pdf).

Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, контрольній роботі тощо, які передбачені силабусом навчальної дисципліни:

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність не підтвердження здобувачем результатів такого навчання.

Політика щодо академічної доброчесності.

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату. Списування під час модульних контрольних робіт та заліку заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Політика щодо дедлайнів та перекладання.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-2 бали). Перекладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль проводиться у формі усного семестрового екзамену згідно затвердженого розкладу.

Підсумкова семестрова оцінка з освітнього компоненту (за 100-бальною шкалою) визначається двома способами як сума трьох складових: 40 балів за поточне оцінювання і 60 балів за модульні контрольні роботи або 40 балів за поточне оцінювання та 60 балів за іспит.

Підсумкова семестрова оцінка виставляється без складання іспиту, якщо здобувач освіти успішно виконав усі завдання, передбачені силабусом освітнього компоненту, і набрав при цьому 75 балів і більше. Така оцінка виставляється у день проведення екзамену за умови обов'язкової присутності здобувача освіти. У разі незадовільної підсумкової семестрової оцінки, або за бажання підвищити рейтинг, здобувач освіти складає екзамен (60 балів), а його результат за модульні контрольні роботи анулюється.

Екзаменаційна оцінка визначається в балах від 0 до 60 за результатами виконання екзаменаційних завдань. Екзаменаційний білет містить 3 питання. Здобувачу освіти пропонується дати відповідь на 3 питання, кожне з яких оцінюється в 20 балів,

Перелік питань на екзамен

1. Теорія економічного зростання.
2. Теорія нерівномірних поштовхів.
3. Теорія попиту.
4. Теорія життєвого циклу.
5. Метод затрати - випуск.
6. Неокейнсіанський напрям в економічній нобелелогії
7. Теорія оптимального розподілу ресурсів
8. Загально рівноважна модель торгівлі Дж. – Е. Міда.

9. Теорія інвестицій g.
10. Модель ЛІНК та перспективи її використання.
11. Модель ринків з асиметричною інформацією.
12. Теорія неокласичного синтезу.
13. Модель загальної економічної рівноваги Ерроу - Дебре.
14. Теорема неможливості К. – Дж. Ерроу.
15. Теорія співвідношення факторів виробництва.
16. Концепція дуалістичної економіки з надлишком робочої сили.
17. Теорія промислової організації.
18. Неокласичний напрям в економічній нобелелогії
19. Розвиток неолібералізму нобеліантами
20. Концепція спонтанного характеру ринкового порядку.
21. Теорія економіки ринків.
22. Монетарна концепція.
23. Теорія раціональних очікувань.
24. Концепція непослідовності політики у часі.
25. Шведська школа макроекономіки.
26. Нова інституційна економічна теорія.
27. Неінституціоналізм у теоріях нобеліантів
28. Базова теорія економічної політики.
29. Теорія суспільного вибору
30. Теорія людського капіталу.
31. Теорія оптимальних валютних зон.
32. Сучасна теорія портфельних інвестицій.
33. Теорія вартості капіталу Модільяні – Міллера.
34. Формування нобеліантами поведінкової економіки
35. Поведінкова економічна теорія.
36. Теорія перспектив.
37. Економіка добробуту.
38. Кліометрія.
39. Система національних рахунків.
40. Рівновага Неша.
41. Методи аналізу економічних часових рядів.
42. Розподіл Ховельмо.
43. Модель життєвого циклу отримання доходів, навчання і споживання.
44. Аналіз дискретного вибору.
45. Новітні технології прикладного аналізу в економічній теорії.
46. Експериментальна економіка.
47. Модель ринків з асиметричною інформацією.
48. Модель Харрода-Домара та перспективи її використання в Україні.
49. Модель економічного зростання Р. – М. Солоу.
50. Теорія Хекшера - Уліна та перспективи її використання.
51. Модель Манделла - Флемінга та перспективи її використання.
52. Теорія Г. – А. Саймона.
53. Теорія суспільного вибору.
54. Теорія прийняття неефективних рішень.
55. Теорія ефективної конкуренції.
56. Модель управління готівкою Баумоля-Тобіна.
57. Теорія життєвого циклу заощаджень.
58. Теорія змін інституцій Д. – С. Норта.
59. Дослідження Р.- Дж.-Н. Стоуна проблем національних рахунків.
60. Теорія індивідуального вибору Д.-Л. Мак-Феддена

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна література

1. Бродель Ф. Час світу. Київ. 2018. 631 с.
2. Б'юкенен Д. М. Суспільні фінанси і суспільний вибір: два протилежних бачення держави. Д. М. Б'юкенен, Р. А. Макгрейв. Пер. з англ. А. Іщенко. Київ. 2018. 175 с.
3. Вінод Т. Якість економічного зростання. Т. Вінод Томас В, Дайламі М., Дарешвар А. та ін. під ред. О. Кілієвич. Київ. 2017. 350 с.
4. Довбенко М.В. Сучасна економічна теорія (Економічна нобелелогія). Навч. Посібник. Київ. 2016. 336 с.
5. Довбенко М. Кеннет Ерроу – новатор в економічній теорії. М. Довбенко, А. Григорук. Вісник Тернопільського державного економічного університету. Наук. журн. голов. ред. А. Ф. Мельник. Тернопіль, 2006. Вип. 3. С. 176–181.
6. Довбенко М. Нобеліанти та економічна наука: Я. Тінберген, Р. Фріш, П. Семюельсон, С. Кузнец, К. Ерроу, Л. Клейн, Д. МакФедден, Дж. Хекмен. Економіка України. 2003. № 1. С. 80–84.
7. Довбенко М. Теорема неможливості Ерроу. Економіка України. 2006. № 11. С. 89–93.
8. Довбенко М. В. Ерроу Кеннет Джозеф (США). Видатні незнайомці: (наукові ідеї, здобутки та життя економістів – лауреатів Нобелівської премії. Київ. 2000. С. 55–61.
9. Стігліц Д. Глобалізація та її тягар. Пер. з англ. А. Іщенко. Київ. 2003. 252 с.
10. Чухно А.А. Сучасні економічні теорії. Підручник. К. Знання. 2017. 514 с.
11. Шевченко О.О. Історія економіки та економічної думки : сучасні економічні теорії. Київ. 2018. 288 с.

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України. URL: www.rada.gov.ua
2. Кабінет Міністрів України. URL: www.kmu.gov.ua
3. Міністерство аграрної політики та продовольства. URL: <https://minagro.gov.ua/ua>
4. Міністерство економіки України. URL: www.me.gov.ua
5. Міністерство соціальної політики України. URL: www.mlsp.kiev.ua
6. Міністерство фінансів України. URL: www.mof.gov.ua
7. Міністерство цифрової трансформації України. URL: <https://thedigital.gov.ua>
8. Міністерство з питань стратегічних галузей промисловості. URL: <https://mspu.gov.ua/>
9. Державний служба статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua
10. Міністерство інфраструктури України. URL: <http://mtu.gov.ua/>
11. Державна податкова служба України. URL: <https://tax.gov.ua/>
12. Національна Академія наук України. URL: <http://www.nas.gov.ua>
13. Центр антикризових досліджень. URL: <http://www.anticrisis.come.to>
14. Центр інновацій та розвитку. URL: <http://www.ngoukraine.kiev.ua/ids/>
15. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua
16. Державна науково-технічна бібліотека України. URL: www.gntb.n-t.org/